

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРИНЧЕНКА

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

Олексій Жильцов

“ 05. ” “ 09 ” 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи клінічної медицини

Для студентів

Спеціальності: 227 - Фізична терапія, ерготерапія

Освітнього рівня: Перший (бакалаврський)

Освітньої програми: 227.00.02 Фізична терапія, ерготерапія

Спеціалізації:

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 0994/22	
<i>Григорук</i> (підпис)	
	(прізвище, ініціал)
« »	2022

Київ – 2022

Розробники:

Савченко В.М., доктор медичних наук, професор, зав. кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології; Іващенко С.М., доктор медичних наук, професор, професор кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології; Рідковець Т.Г., к.мед.н., доцент кафедри реабілітації та біокінезіології.

Викладачі:

Савченко В.М., доктор медичних наук, професор, зав. кафедри, кафедра фізичної терапії та ерготерапії; Тимчик О.В., к.біол.н., доцент кафедри терапії та ерготерапії; Керестей В.В. к.н.ф.в.с., доцент кафедри терапії та ерготерапії. терапії та ерготерапії

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології протокол від 31.08.2021 р. №7; кафедри терапії та ерготерапії протокол від 01.09.2022 р № 9.

Завідувач кафедри Савченко (Валентин Савченко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) 227.00.02 Фізична реабілітація, ерготерапія.

_____.2022 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) Савченко (Валентин Савченко)
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____.2022 р.

Заступник директора/декана Комоцька (Оксана Комоцька)
(підпис)

Пролонговано :

На 2022/2023 н.р. _____ (_____) . «01».09.2022 р., протокол №9.
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ (_____) . «__» __ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	
Вид дисципліни	основна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	9 / 270	
Курс	2	3
Семестр	4	5
Кількість модулів	3	6
Обсяг кредитів	90	180
Обсяг годин, в тому числі:	90	180
Аудиторні	42	84
Модульний контроль	6	12
Семестровий контроль	-	30
Самостійна робота	42	54
Форма семестрового контролю	Залік	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – надати теоретичні та практичні знання про виникнення (етіологію), закономірності розвитку (патогенез), клінічні прояви, особливості обстеження (діагностику), методи лікування хвороб в цілому та окремих найбільш поширених внутрішніх хвороб людини, травм та хвороб опорно-рухового апарату та нервової системи в процесі фізичної терапії та ерготерапії.

Завдання дисципліни:

Сформувати такі загальні та спеціальні (фахові компетентності):

1. ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
2. ЗК 04. Сформувати здатність працювати в команді.
3. ЗК 11. Сформувати здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
4. ЗК 12. Сформувати здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
5. СК 01. Сформувати здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
6. СК 02. Сформувати здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції

7. СК 03. Сформувати здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

8. СК 05. Сформувати здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

9. СК 06. Сформувати здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

10. СК 10. Сформувати здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта / клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

11. СК 11. Сформувати здатність адаптувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

12. Надати знання про внутрішні хвороби людини як об'єкт медицини та реабілітології, їх класифікацію за Міжнародною класифікацією хвороб та клінічними рекомендаціями. Охарактеризувати перебіг внутрішніх хвороб, їх клінічні варіанти та наслідки для людини. Описати клінічні прояви хвороб (симптоми, синдроми), дати розуміння механізмам їх виникнення.

13. Надати знання про діагностику внутрішніх хвороб людини, про класичні клінічні та сучасні лабораторні та інструментальні методи дослідження в цілому, опитувальники та шкали, необхідні для оцінки стану здоров'я людини в процесі фізичної терапії та ерготерапії.

14. Надати знання про клінічний діагноз, його структуру і смислову функцію. Сформувати розуміння трактування клінічного діагнозу для його використання в професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта.

15. Надати загальні знання про методи лікування та реабілітації в цілому та при конкретних хворобах, показаннях і протипоказаннях до їх застосування.

16. Надати знання про основні види травм та захворювань ОРА, основні патологічні процеси при травмах і захворюваннях та їх клінічну картину.

17. Надати знання та сформувати навички застосування фізикальних, мануальних та інструментальних методів дослідження для оцінки стану пацієнтів з травмами та захворюваннями ОРА.

18. Надати знання про нервові хвороби людини як об'єкт медицини та реабілітології, їх класифікацію за Міжнародною класифікацією хвороб та клінічними рекомендаціями. Охарактеризувати перебіг нервових хвороб, їх клінічні варіанти та наслідки для людини. Описати клінічні прояви нервових захворювань (симптоми, синдроми, чутливі, рухові та координаційні розлади.), дати розуміння механізмам їх виникнення.

19. Надати знання про діагностику нервових хвороб людини та проведення огляду неврологічного хворого, про класичні клінічні та сучасні лабораторні та інструментальні методи дослідження в цілому, опитувальники та шкали, необхідні для оцінки стану здоров'я людини в процесі фізичної терапії та ерготерапії.

20. Надати знання про клінічний неврологічний діагноз, з ураженням центральних й периферичних структур та смислової функцію. Сформувати розуміння трактування клінічного неврологічного діагнозу для його використання в професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта.

21. Надати загальні знання про методи лікування та реабілітації нервових захворювань в цілому та при конкретних нервових хворобах, показаннях і протипоказаннях до їх застосування.

22. Надати знання та сформувати навички здійснювати динамічне спостереження, моніторинг стану здоров'я під час виконання програм фізичної реабілітації / терапії, оцінювати їх результати у осіб з неврологічними захворюваннями.

3. Результати навчання за дисципліною

1. ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

2. ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

3. ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

4. ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

5. ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

6. ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

7. ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

8. ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

9. Знати класифікацію хвороб за Міжнародною класифікацією хвороб та клінічними рекомендаціями. Знати особливості перебігу різних хвороб, їх клінічні варіанти та наслідки для людини, клінічні прояви хвороб. Вміти використовувати ці знання у оцінці стану здоров'я людини.

10. Знати та вміти здійснювати діагностику хвороб людини, вміти застосовувати класичні клінічні, сучасні лабораторні та інструментальні методи дослідження, опитувальники та шкали для оцінки стану здоров'я людини в процесі фізичної терапії та ерготерапії.

11. Вміти трактувати клінічний діагноз, розуміти його для оцінки стану пацієнта, використовувати для складання стратегії і тактики фізичної терапії та ерготерапії.

12. Знати та вміти здійснювати методи лікування та реабілітації при конкретних хворобах, показання і протипоказання до їх застосування.

13. Знати та вміти здійснювати методи оцінки результатів лікування та реабілітації в цілому та при конкретних хворобах, вміти їх застосовувати та трактувати.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Ус ь о го	Розподіл годин між видами робіт					Са мо сті йн а
		Аудиторна:					
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
БЛОК 1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ							
Змістовий модуль 1. Внутрішні хвороби. Хвороби органів кровообігу.							
Тема 1. Поняття про внутрішні хвороби. Діагноз: структура, клінічне значення.	2	2					
Тема 2. Хвороби органів кровообігу. Загальні відомості. Методи обстеження при хворобах органів кровообігу	2	2					
Тема 3. Серцеві аритмії.	2			2			
Тема 4. Ішемічна хвороба серця: загальні поняття та класифікація. Стенокардія.	2			2			
Тема 5. Ішемічна хвороба серця: інфаркт міокарда. Недостатність кровообігу.	2			2			
Тема 6. Гіпертонічна хвороба. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії.	2			2			
Тема 7. Ревматизм. Запальні хвороби серця (ендокардити, міокардити).	2			2			
Загальний аналіз крові: формені елементи, їх загальна функція, типові патологічні зміни. Основні синдроми при хворобах органів кровообігу: перелік, короткий опис. Атеросклероз: визначення та соціальне значення атеросклерозу; етіологія та патогенез, класифікація. Нейроциркуляторна дистонія: визначення, етіологія, патогенез,	14						14

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування. Гіпотонічна хвороба: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування. Набуті вади мітрального та аортального клапанів серця: етіологія, патогенез гемодинаміки, клініка (основні симптоми), діагностика, принципи лікування.							
Модульний контроль	2						
Разом	30	4		10			14
Змістовий модуль 2. Хвороби органів дихання.							
Тема 8. Хвороби органів дихання. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів дихання.	2	2					
Тема 9. Пневмонії.	2			2			
Тема 10. Бронхіти. Гострий бронхіт. Хронічний необструктивний бронхіт.	2			2			
Тема 11. Хронічне обструктивне захворювання легень.	2			2			
Тема 12. Бронхіальна астма.	2			2			
Тема 13. Бронхоектатична хвороба. Плеврити.	2			2			
Основні синдроми при хворобах органів дихання: перелік, короткий опис. Пневмосклероз: визначення, етіологія, патогенез, діагностика, лікування. Емфізема легень: визначення, етіологія, патогенез, діагностика, лікування. Легенева недостатність, легеневе серце: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Абсцес легенів: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	14						14
Модульний контроль	2						
Разом	28	2		10			14

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Змістовий модуль 3. Хвороби органів травлення, сечовидільної системи та ендокринних органів.							
Тема 14. Захворювання органів травлення. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів травлення.	2	2					
Тема 15. Гастрити. Гострий і хронічний гастрити.	2			2			
Тема 16. Виразкова хвороба шлунку та 12-палої кишки.				2			
Тема 17. Хвороби жовчно-видільної системи (дискінезія жовчовивідних шляхів, хронічний холецистит) та підшлункової залози (хронічний панкреатит).	2			2			
Тема 18. Хвороби кишок: хронічний ентерит, хронічний коліт.	2			2			
Тема 19. Захворювання сечовидільної та ендокринної систем. Методи обстеження при хворобах сечовидільної та ендокринної систем.	2	2					
Тема 20. Гломерулонефрит. Пієлонефрит.	2			2			
Тема 21. Цукровий діабет.	2			2			
Основні синдроми при хворобах органів травлення: перелік, короткий опис. Основні синдроми при хворобах нирок і сечовивідних органів: перелік, короткий опис. Хронічні гепатити: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Метаболічний синдром, ожиріння: визначення, етіологія, класифікація, пов'язані хвороби, наслідки, профілактика, лікування. Анемії: визначення, етіологія, класифікація, клініка. Гіпертиреоз, тиреотоксикоз: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Гіпотиреоз: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	14						14
Модульний контроль	2						

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Разом	32	4		12			14
Усього за блоком 1	90	10		32			42
БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ							
Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології та ортопедії							
Тема 1. Лекція 1. Поняття про травму, політравму і травматизм, значення основних термінів, що застосовуються в галузі травматології та ортопедії.	2	2					
Тема 2. Практичне заняття 1. Правила проведення обстеження пацієнта з травмою або політравмою.	2			2			
Тема 3. Практичне заняття 2. Встановлення абсолютних і відносних показань до госпіталізації осіб з травмами або політравмами.	2			2			
Тема 4. Практичне заняття 3. Диференціальна діагностика в травматології та ортопедії	2			2			
Тема 5. Практичне заняття 4. Тривалість періодів іммобілізації при різних видах травм	2			2			
Тема 6. Практичне заняття 5. Можливі наслідки травмування елементів опорно-рухового апарату людини	2			2			
Основні симптоми травм різних відділів опорно-рухового апарату людини. Перелік та докладний опис етіології, патогенезу, клінічних проявів та прогнозів основних видів пошкоджень та захворювань елементів опорно-рухового апарату людини. Правила проведення клінічного обстеження постраждалих при травмах.	9						9
Модульний контроль	2						
Разом	23	2		10			9
Змістовий модуль 2. Види пошкоджень опорно-рухового апарату людини							
Тема 7. Лекція 2. Фізикальні та інструментальні методи дослідження пацієнтів у галузі травматології та ортопедії	2	2					

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Тема 8. Практичне заняття 6. Фізикальні методи дослідження травмованих пацієнтів	2			2			
Тема 9. Практичне заняття 7. Інструментальні методи дослідження травмованих пацієнтів	2			2			
Тема 10. Практичне заняття 8. Методи транспортної іммобілізації травмованих осіб	2			2			
Тема 11. Практичне заняття 9. Методи лікувальної іммобілізації пацієнтів з травмами	2			2			
Тема 12. Лекція 3. Основні види пошкоджень елементів опорно-рухового апарату людини	2	2					
Тема 13. Практичне заняття 10. Пошкодження кісток і суглобів верхніх кінцівок людини	2			2			
Тема 14. Практичне заняття 11. Пошкодження кісток і суглобів нижніх кінцівок людини	2			2			
Тема 15. Практичне заняття 12. Пошкодження різних відділів хребта людини	2			2			
Тема 16. Практичне заняття 13. Пошкодження кісток тазу людини	2			2			
Основні види травм кісток і суглобів верхніх та нижніх кінцівок людини. Клінічні прояви, надання невідкладної допомоги, профілактика та лікування. Пошкодження різних відділів хребта, тазу та лицевого і мозкового черепа.	9						9
Модульний контроль	2						
Разом	31	4		16			9
Змістовий модуль 3. Вроджені патологічні зміни опорно-рухового апарату							
Тема 17. Лекція 4. Види порушень постави, сколіоз, плоскостопість та деформації грудної клітки	2	2					
Тема 18. Практичне заняття 14. Типи порушення постави людини та їх діагностика	2			2			
Тема 19. Практичне заняття 15. Форми та стадії сколіозу, лікування та профілактичні заходи	2			2			
Тема 20. Практичне заняття 16. Основні види, причини виникнення, симптоматика,	2			2			

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
профілактичні заходи і лікування плоскостопості							
Тема 21. Практичне заняття 17. Вроджені деформації грудної клітки людини та їх симптоматика	2			2			
Етіологія, патогенез, клінічні прояви та лікування основних видів вроджених вад опорно-рухового апарату людини. Профілактика, консервативне та оперативне лікування різних видів плоскостопості. Обстеження пацієнтів з вродженими деформаціями грудної клітки та основними видами порушень постави	9						9
Модульний контроль	2						
Разом	21	2		8			9
Усього за блоком 2	75	8		34			27
БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ							
Змістовий модуль 1. Будова нервової системи та порушення функцій нервової системи людини.							
Тема 1. Лекція 1.Будова нервової системи. Класифікація нервової системи: центральної, периферичної та вегетативної. Відділи та анатомічні структури нервової системи. Морфологія нервової системи. Онто-філогенетичні та анатомо-фізіологічні особливості. Основні функції нервової системи та їх порушення	2	2					
Тема 2. Практичне заняття 1. Головний мозок. Характеристика нейрона та гістологічна будова головного мозку. Спинний мозок, будова. Принцип передачі імпульсів в нервовій системі. Загальний принцип функціонування нервової системи	2			2			
Тема 3. Практичне заняття 2. Основи топічної діагностики захворювань нервової системи. Синдромологія уражень нервової системи.	2			2			

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Топічна діагностика. Ураження черепних нервів.							
Тема 4. Практичне заняття 3. Синдроми подразнення кори головного мозку. Головокружіння, судоми (клінічні прояви та діагностичні особливості)	2			2			
Тема 5. Практичне заняття 4. Принципи передачі імпульсів в нервовій системі. Структурні елементи нервово-м'язового синапсу	2			2			
Тема 6. Практичне заняття 5. Інструментальні методи дослідження в неврології	2			2			
Будова та функція нервової системи. Топічна діагностика при ураженнях нервової системи. Методи діагностики в неврології.	9						9
Модульний контроль		2					
Разом	23	2		10			9
Змістовий модуль 2. Спеціальна неврологія. Захворювання периферичної нервової систем							
Тема 7. Лекція 2. Захворювання та травми центральної й периферичної нервової системи. Пухлини головного та спинного мозку	2	2					
Тема 8. Практичне заняття 6. Ураження периферичного відділу нервової системи. Невралгії, невропатії, поліневропатії, радикулопатії	2			2			
Тема 9. Практичне заняття 7 Травми периферичної нервової системи. Ураження периферичних нервів кінцівок	2			2			
Тема 10. Практичне заняття 8. Травматичні ураження головного мозку. Черепно-мозкова травма	2			2			
Тема 11. Практичне заняття 9. Вертеброгенні ураження нервових структур периферичної нервової системи	2			2			

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Тема 12. Лекція 3. Загальна характеристика інфекційних і судинних захворювань центральної нервової системи.	2	2					
Тема 13. Практичне заняття 10. Характеристика інфекційних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Менінгіти. Енцефаліти. Мієліти.	2			2			
Тема 14. Практичне заняття 11. Характеристика судинних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Інсульти	2			2			
Тема 15. Практичне заняття 12. Загальна характеристика демієлінізуючих і спадково-дегенеративних захворювань нервової системи. Розсіяний склероз. Бічний аміотрофічний склероз	2			2			
Тема 16. Практичне заняття 13. Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи, особливості їх клінічного перебігу.	2			2			
Травми центральної нервової системи. Травми периферичної нервової системи. Вертеброгенні ураження нервових структур. Інфекційні центральної нервової системи. Судинні центральної нервової системи. Дегенеративні центральної нервової системи.	9						9
Модульний контроль	2						
Разом	31	4		16			9
Змістовий модуль 3. Спеціальна неврологія.							
Тема 17. Лекція 4. Ураження нервової системи при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та метаболічних синдромах	2	2					
Тема 18. Практичне заняття 14 Ураження нервової системи при системи кровообгу, дихальної системи,	2			2			

Назва змістових модулів, тем	Ус бо го	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Са мо сті йн а
		Ле кц ії	С е мі на р и	П ра кт и ч ні	Л аб ор ат ор ні	Ін ди ві ду ал ьн і	
Тема 19. Практичне заняття 15. Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях, захворюваннях кишково-шлункового тракту	2			2			
Тема 20. Практичне заняття 16. Вегетативні дисфункції та нейроендокринні розлади	2			2			
Тема 21. Практичне заняття 17 Больові прояви в зонах голови. Головний біль. Мігрень	2			2			
Ураження нервової системи при різних хворобах.	9						9
Модульний контроль	2						
Разом	21	2		8			9
Усього за блоком 3	75	8		34			27
Семестровий контроль	30						
Усього за блоками 2 і 3	180	16		68			54

5. Програма навчальної дисципліни

БЛОК 1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Змістовий модуль 1. Внутрішні хвороби. Хвороби органів кровообігу.

Лекція 1. Поняття про внутрішні хвороби. Діагноз: структура, клінічне значення.

Основні питання / ключові слова: Поняття клінічної медицини: здоров'я, патологія, хвороба, нозологія. Поняття про внутрішні хвороби. Види методів обстеження в клінічній медицині: клінічне обстеження, лабораторні методи обстеження, інструментальні методи обстеження. Діагностика. Діагноз: структура, клінічне значення.

Лекція 2. Хвороби органів кровообігу. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів кровообігу.

Основні питання / ключові слова: Хвороби органів кровообігу – основні поняття. Соціальне значення хвороб органів кровообігу. Основні причини виникнення та розвитку хвороб органів кровообігу. Діагностика (методи обстеження) хвороб органів кровообігу: основні симптоми, синдроми та порушення; класифікація хвороб органів кровообігу.

Практичне заняття 1. Серцеві аритмії.

Основні питання / ключові слова: Серцеві аритмії: визначення, причини. Класифікація серцевих аритмій. Аритмії, зумовлені порушенням утворення імпульсу. Аритмії, зумовлені порушенням проведення імпульсу.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
2. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За заг. ред. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
3. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.
4. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колоча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.
5. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.
6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.

Лекція 3. Ішемічна хвороба серця: загальні поняття та класифікація. Стенокардія.

Основні питання / ключові слова: Ішемічна хвороба серця (ІХС): визначення, загальні поняття. Соціальне значення ІХС. Стенокардія: визначення, соціальне значення. Етіологія і патогенез стенокардії. Клінічна класифікація стенокардії. Клінічні особливості різних форм стенокардії. Діагностика стенокардії. Лікування стенокардії.

Практичне заняття 2. Ішемічна хвороба серця: інфаркт міокарда. Недостатність кровообігу.

Основні питання / ключові слова: Інфаркт міокарда: визначення. Соціальне значення інфаркту міокарда. Етіологія і патогенез. Клінічна класифікація інфаркту міокарда. Клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення) інфаркту міокарда. Діагностика. Лікування інфаркту міокарда. Поняття недостатності кровообігу. Класифікація.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За заг. ред. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.

3. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

4. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.

Практичне заняття 3. Гіпертонічна хвороба. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії.

Основні питання / ключові слова: Артеріальна гіпертензія, гіпертонічна хвороба: визначення, етіологія, патогенез. Класифікація ВООЗ. Клініка гіпертонічної хвороби. Гіпертонічний криз. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії: види. Лікування гіпертензій.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За заг. ред. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.

3. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

4. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.

Лекція 4. Ревматизм. Запальні хвороби серця (ендокардити, міокардити).

Основні питання / ключові слова: Ревматизм: визначення, основні поняття. Етіологія, патогенез ревматизму. Клініка ревматизму. Запальні хвороби серця: інфекційний ендокардит (етіологія, патогенез, морфологічні зміни, клініка, діагностика), міокардити (етіологія, патогенез, морфологічні зміни, клініка, діагностика). Лікування запальних хвороб серця.

Змістовий модуль 2. Хвороби органів дихання

Лекція 3. Хвороби органів дихання. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів дихання.

Основні питання / ключові слова: Хвороби органів дихання: визначення, класифікація. Соціальне значення хвороб органів дихання. Основні причини виникнення та розвитку хвороб органів дихання. Діагностика (методи обстеження) хвороб органів дихання: основні симптоми, синдроми та порушення; класифікація хвороб органів дихання.

Практичне заняття 4. Пневмонії.

Основні питання / ключові слова: Пневмонії: визначення, соціальне значення. Клінічна класифікація. Етіологія і патогенез, клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення) пневмоній. Діагностика (обстеження). Лікування пневмоній.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. – Т.2 / А.С. Свінціцький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2009. – 1088 с.

6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.

Практичне заняття 5. Бронхіти. Гострий бронхіт. Хронічний необструктивний бронхіт.

Основні питання / ключові слова: Бронхіти: визначення. Гострий і хронічний бронхіт: визначення; соціальне значення. Етіологія і патогенез бронхітів. Клінічна класифікація. Клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення) бронхітів. Діагностика. Лікування бронхітів.

Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ): визначення; соціальне значення ХОЗЛ; етіологія і патогенез ХОЗЛ; клінічна класифікація ХОЗЛ; клініка ХОЗЛ, ускладнення; діагностика ХОЗЛ; лікування ХОЗЛ.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбок; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. – Т.2 / А.С. Свінціцький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2009. – 1088 с.

6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.

Лекція 6. Хронічне обструктивне захворювання легень.

Основні питання / ключові слова: Хронічне обструктивне захворювання легень (ХОЗЛ): визначення, соціальне значення. Етіологія і патогенез. Клінічна класифікація ХОЗЛ. Клініка, ускладнення. Діагностика ХОЗЛ. Лікування ХОЗЛ.

Лекція 7. Бронхіальна астма.

Основні питання / ключові слова: Бронхіальна астма: визначення; соціальне значення бронхіальної астми. Етіологія, патогенез. Класифікація бронхіальної астми. Атопічна астма, неатопічна астма. Класифікація астми за ступенями тяжкості. Діагностика. Астматичний стан. Лікування бронхіальної астми.

Практичне заняття 6. Бронхоектатична хвороба. Плеврити.

Основні питання / ключові слова: Бронхоектатична хвороба: визначення; етіологія і патогенез; клінічна класифікація; клініка (форми, особливості

перебігу, ускладнення); діагностика (обстеження); лікування. Плеврити: визначення, етіологія, класифікація, діагностика, лікування.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. — Запоріжжя: АА Тандем, 2017. — 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. — К.: ВСВ «Медицина», 2009. — 1104 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. — Т.2 / А.С. Свінцицький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. — К.: Медицина, 2009. — 1088 с.

6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. — Київ, 1997. — 515 с.

Змістовий модуль 3. Хвороби органів травлення, сечовидільної системи та ендокринних органів

Лекція 8. Захворювання органів травлення. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів травлення.

Основні питання / ключові слова: Захворювання органів травлення: визначення, класифікація. Соціальне значення хвороб органів травлення. Основні причини виникнення та розвитку хвороб органів травлення. Діагностика (методи обстеження) хвороб органів травлення: основні симптоми, синдроми та порушення; класифікація хвороб органів травлення.

Практичне заняття 7. Гастрити. Гострий і хронічний гастрити.

Основні питання / ключові слова: Гастрити: визначення. Соціальне значення гастритів. Етіологія і патогенез. Класифікація гастритів. Клініка хронічного гастриту (форми, особливості перебігу, ускладнення). Діагностика. Лікування хронічних гастритів.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів:

навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 1. – 488 с.

Практичне заняття 8. Виразкова хвороба шлунку та 12-палої кишки.

Основні питання / ключові слова: Виразкова хвороба: визначення. Соціальне значення виразкової хвороби. Етіологія і патогенез. Класифікація виразкової хвороби. Клініка (особливості перебігу, ускладнення). Діагностика. Лікування виразкової хвороби.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 1. – 488 с.

Практичне заняття 9. Хвороби жовчно-видільної системи (дискінезія жовчовивідних шляхів, хронічний холецистит) та підшлункової залози (хронічний панкреатит).

Основні питання / ключові слова: Дискінезія жовчовивідних шляхів, визначення, види. Холецистит: визначення; етіологія і патогенез. Клінічна класифікація холециститів. Хронічний холецистит: клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення), діагностика, лікування.

Панкреатит: визначення; етіологія і патогенез. Клінічна класифікація панкреатитів. Хронічний панкреатит: клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення), діагностика, лікування.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. — Запоріжжя: АА ТанDEM, 2017. — 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. — К.: ВСВ «Медицина», 2009. — 1104 с.

5. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. — 2-е вид., переробл., доповн. — Кіровоград: Поліум, 2016. — Т. 1. — 488 с.

Практичне заняття 10. Хвороби кишок: хронічний ентерит, хронічний коліт.

Основні питання / ключові слова: Хронічний ентерит: визначення; етіологія і патогенез; клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення); діагностика; лікування. Хронічний коліт: визначення; етіологія і патогенез; класифікація, клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення); діагностика; лікування.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. — Запоріжжя: АА ТанDEM, 2017. — 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 1. – 488 с.

6. Губергріц Н. Б. Хронічні гепатити та цирози печінки: навч. посібник / Н. Б. Губергріц, Н. В. Харченко. – Кіровоград: ПОЛІУМ, 2015. – 288 с.

Лекція 9. Захворювання сечовидільної системи. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах сечовидільної системи.

Основні питання / ключові слова: Захворювання сечовидільної системи : визначення. Соціальне значення хвороб сечовидільної системи. Основні причини виникнення та розвитку хвороб сечовидільної системи. Діагностика (методи обстеження) хвороб органів сечовидільної системи: основні симптоми, синдроми та порушення; класифікація хвороб сечовидільної системи.

Практичне заняття 11. Гломерулонефрит. Пієлонефрит.

Основні питання / ключові слова: Гломерулонефрит: визначення, класифікація. Хронічний гломерулонефрит: етіологія і патогенез, клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення), діагностика, лікування. Пієлонефрит: визначення, етіологія і патогенез, клініка, діагностика, лікування.

Рекомендована література

1. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

2. Основи формулювання клінічного діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам із захворюваннями внутрішніх органів: навчальний посібник для лікарів, клінічних ординаторів, лікарів загальної (сімейної) практики, лікарів терапевтичного спрямування, а також для лікарів-інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» та «внутрішні хвороби» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та ін.]. – Запоріжжя: АА Тандем, 2017. – 432 с.

3. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

4. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.

5. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. – Т.2 / А.С. Свінцицький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2009. – 1088 с.

Лекція 10. Цукровий діабет.

Основні питання / ключові слова: Цукровий діабет: визначення. Соціальне значення цукрового діабету. Етіологія і патогенез. Клінічна класифікація цукрового діабету. Клініка (форми, особливості перебігу, ускладнення). Діагностика. Лікування цукрового діабету.

БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології та ортопедії

Лекція 1. Поняття про травму, політравму і травматизм, значення основних термінів, що застосовуються в галузі травматології та ортопедії.

Основні питання / ключові слова: Поняття про здоров'я, патологічні зміни в організмі людини, травми та політравми, а також типові захворювання органів опорно-рухового апарату.

Практичне заняття 1. Правила проведення обстеження пацієнта з травмою або політравмою.

Основні питання / ключові слова: Види фізикальних методів обстеження пацієнтів. Типова методика обстеження пацієнта з травмою, політравмою або захворюванням елементів опорно-рухового апарату.

Рекомендована література

1. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
2. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
3. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
4. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. –Харків, 2013. - 656 с.

Практичне заняття 2. Встановлення абсолютних і відносних показань до госпіталізації осіб з травмами або політравмами.

Основні питання / ключові слова: Визначення поняття абсолютних і відносних показань до госпіталізації пацієнтів з травмами або політравмами органів опорно-рухового апарату. Порядок встановлення показань та їх фіксації в медичній документації.

Рекомендована література

1. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
2. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
3. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
4. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. –Харків, 2013. - 656 с.

Практичне заняття 3. Диференціальна діагностика в травматології та ортопедії

Основні питання / ключові слова: Поняття про диференціальну діагностику в області травматології та ортопедії. Методи диференціальної діагностики, правила їх застосування в процесі експертного визначення стану пацієнтів.

Рекомендована література

1. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
2. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
3. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
4. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. –Харків, 2013. - 656 с.

Практичне заняття 4. Тривалість періодів іммобілізації при різних видах травм

Основні питання / ключові слова: Поняття про транспортну та лікувальну іммобілізацію в галузі травматології та ортопедії. Типові періоди застосування різних видів іммобілізації для травмованих пацієнтів в залежності від виду і тяжкості отриманої травми.

Рекомендована література

1. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
2. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
3. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
4. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. –Харків, 2013. - 656 с.

Практичне заняття 5. Можливі наслідки травмування елементів опорно-рухового апарату людини

Основні питання / ключові слова: Поняття про типові та нетипові сценарії перебігу процесу відновлення функцій пошкоджених елементів опорно-рухового апарату людини. Визначення патологічних змін в організмі людини, які можуть виникнути внаслідок травмування органів і тканин її організму

Рекомендована література

1. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
2. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
3. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
4. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. –Харків, 2013. - 656 с.

Змістовий модуль 2. Види пошкоджень опорно-рухового апарату людини

Лекція 2. Фізикальні та інструментальні методи дослідження пацієнтів у галузі травматології та ортопедії

Основні питання / ключові слова: Пошкодження органів опорно-рухового апарату людини. Види пошкоджень кісток, суглобів, м'язів та інших тканин опорно-рухового апарату.

Практичне заняття 6. Фізикальні методи дослідження травмованих пацієнтів

Основні питання / ключові слова: Поняття про методи дослідження стану пацієнтів в практичній медицині. Особливості дослідження пацієнтів в сфері травматології та ортопедії. Докладне вивчення змісту основних фізикальних методів дослідження: пальпації, перкусії, аускультації та інших.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 7. Інструментальні методи дослідження травмованих пацієнтів.

Основні питання / ключові слова: Характеристика основних інструментальних методів дослідження стану пацієнтів, що застосовуються в галузі травматології та ортопедії.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 8. Методи транспортної іммобілізації травмованих осіб

Основні питання / ключові слова: Поняття про іммобілізацію, її види, а також способи застосування з метою транспортування та лікування травмованих пацієнтів.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 9. Методи лікувальної іммобілізації пацієнтів з травмами

Основні питання / ключові слова: Поняття про лікувальну іммобілізацію. Методи і засоби лікувальної іммобілізації, які застосовуються в галузі травматології та ортопедії. Апарати зовнішньої фіксації відламків пошкоджених кісток, методики їх застосування.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Лекція 3. Основні види пошкоджень елементів опорно-рухового апарату людини

Основні питання / ключові слова: Характеристика основних видів пошкоджень елементів опорно-рухового апарату людини. Характеристика закритих та відкритих переломів, вивихів, розтягування зв'язок, забоїв м'яких тканин та інше. Характерні ознаки типових видів пошкоджень кісток, суглобів та м'яких тканин тіла людини.

Практичне заняття 10. Пошкодження кісток і суглобів верхніх кінцівок людини

Основні питання / ключові слова: Поняття про пошкодження кісток і суглобів. Види пошкоджень, їх тяжкість. Можливі несприятливі наслідки. Особливості пошкоджень кісток і суглобів верхньої кінцівки людини.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 11. Пошкодження кісток і суглобів нижніх кінцівок людини

Основні питання / ключові слова: Поняття про пошкодження кісток і суглобів. Види пошкоджень, їх тяжкість. Можливі несприятливі наслідки. Особливості пошкоджень кісток і суглобів нижньої кінцівки людини.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.

5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 12. Пошкодження різних відділів хребта людини

Основні питання / ключові слова: Поняття про пошкодження хребта людини. Механізм виникнення пошкодження, клінічні ознаки. Можливі несприятливі наслідки. Особливості перебігу періоду відновлення при пошкодженнях різних відділів хребта.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 13. Пошкодження кісток тазу людини

Основні питання / ключові слова: Поняття про пошкодження кісток тазу людини. Механізм виникнення пошкодження, клінічні ознаки. Можливі несприятливі наслідки. Особливості перебігу періоду відновлення при пошкодженнях різних кісток тазу.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.

6. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.

7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. - Харків, 2013.- 656 с.

Змістовий модуль 3. Вроджені патологічні зміни опорно-рухового апарату

Лекція 4. Види порушень постави, сколіоз, плоскостопість та деформації грудної клітки.

Основні питання / ключові слова: Поняття про поставу, статуру та ходу людини. Види порушень постави, їх характерні особливості. Поняття про сколіоз. Характеристика різних видів плоскостопості. Типові види вроджених деформації грудної клітки людини.

Практичне заняття 14. Типи порушення постави людини та їх діагностика

Основні питання / ключові слова: Характеристика основних типів порушення постави людини. Етіологія, патогенез, симптоматика, профілактика та лікування порушень постави. Методи діагностики різних видів деформацій опорно-рухового апарату, внаслідок яких виникають певні порушення постави. Консервативні та оперативні методи лікування різноманітних порушень постави людини.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.

2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.

3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.

4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.

5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.

6. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.

7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 15. Форми та стадії сколіозу, лікування та профілактичні заходи

Основні питання / ключові слова: Поняття про сколіоз. Етіологія, патогенез та клінічні ознаки сколіозу. Ступені сколіозу та їх патогномонічні симптоми. Стадії розвитку сколіозу. Небажані наслідки сколіозу з точки зору впливу деформації хребта при ньому на функціональний стан внутрішніх органів тіла пацієнта.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 16. Основні види, причини виникнення, симптоматика, профілактичні заходи і лікування плоскостопості

Основні питання / ключові слова: Поняття про плоскостопість. Види плоскостопості. Причини виникнення плоскостопості. Методи діагностики плоскостопості. Профілактика та методи консервативного і оперативного лікування плоскостопості.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисяка. - Харків, 2013.- 656 с.

Практичне заняття 17. Вроджені деформації грудної клітки людини та їх симптоматика

Основні питання / ключові слова: Характеристика основних видів вроджених деформацій грудної клітки людини. Етіологія, патогенез, симптоматика, профілактика та лікування деформацій грудної клітки.

Консервативні та оперативні методи лікування вроджених деформацій грудної клітки людини.

Рекомендована література

1. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
2. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішніх хвороб: Семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
3. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За редакцією. І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
4. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
5. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.
6. Склярєнко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. - Харків, 2013.- 656 с.

БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ

Змістовий модуль 4. Будова нервової системи та порушення функцій нервової системи людини.

Лекція 1. Будова нервової системи. Класифікація нервової системи: центральної, периферичної та вегетативної. Відділи та анатомічні структури нервової системи. Морфологія нервової системи. Онто-філогенетичні та анатомо-фізіологічні особливості. Основні функції нервової системи та їх порушення

Практичне заняття 1. Головний мозок. Характеристика нейрона та гістологічна будова головного мозку. Спинний мозок, будова. Принцип передачі імпульсів в нервовій системі. Загальний принцип функціонування нервової системи

Основні питання / ключові слова: Характеристика порушень функцій нервової системи людини. Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи. Порушення чутливості, вищої нервової діяльності та вегетативно-трофічних функцій. Структурна та морфологічна будова нервової системи. Нейрони, будова, типи. Центральна, вегетативна, соматична, клітини, рецептори.

Рекомендована література

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паснок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.

Практичне заняття 2. Основи топічної діагностики захворювань нервової системи. Синдромологія уражень нервової системи. Топічна діагностика. Ураження черепних нервів.

Основні питання / ключові слова: Провідникаві, порушення, рефлекс, чутливість, парез, плегія, спастичний, в'ялий, акінез, сечовий міхур, дефекація. Порушення чутливості, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи. Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи. Спастичний параліч., Рефлекси, чутливість, соматична, вегетативна, симпатична, парасимпатична, півкулі, мозочок, стовбур мозку, нейрон, дендрит, аксон. мієлін, провідні шляхи, центри, порушення чутливості, рефлексія, атаксія, тремор, атаксії, альгезія, естезія, плегія, парез, параліч, сегментарні, провідникові, чутливі, рухові, вегетативні, корінцеві, тремор, координація. Клінічний огляд при неврологічних захворюваннях. Форми рухових розладів. Симптоми і типи розладів чутливості, координації, ураження черепних нервів. Порушення вищих мозкових функцій: розлади мови, письма та читання, рахунку, зорового та слухового аналізаторів. Афазія. Агнозія (зорова та слухова). Симптоми вегетативних розладів. Тазові розлади.

Рекомендована література

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паснок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.
4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Практичне заняття 3. Синдроми подразнення кори головного мозку. Головокружіння, судоми (клінічні прояви та діагностичні особливості). Неврологічне обстеження пацієнтів

Основні питання / ключові слова Спастичний параліч, його клінічні прояви. Рефлекси, чутливість, соматична, вегетативна, симпатична, парасимпатична, півкулі, мозочок, стовбур мозку, нейрон, дендрит, аксон. мієлін, провідні шляхи, центри, порушення чутливості, рефлексія, атаксія, тремор, альгезія, естезія, плегія, парез, параліч. менингіальні симптоми, менингіальні оболонки, симптом Керніга, Брудзинського, Нері, больові точки, геміпарез, сухожильні рефлекси. Форми порушення свідомості..

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паснок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.

4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Практичне заняття 4. Принципи передачі імпульсів в нервовій системі. Структурні елементи нервово-м'язового синапсу.

Основні питання / ключові слова: Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи. В'ялий параліч, його клінічні прояви. Атонія, арефлексія, аналгезія, параліч, атрофія.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паснок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.

4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Практичне заняття 5. Інструментальні методи дослідження в неврології

Основні питання / ключові слова Інструментальні методи дослідження нервової системи (рентгенологічні, ЕЕГ, Ехо-ЕГ, ЕМГ, КТ, ЯМРТ, ультрасонографія). Клінічні симптоми та синдроми ураження ЦНС. Менінгіальний синдром та значення дослідження спинномозкової рідини. Техніка люмбальної пункції. Фізико-хімічні властивості та характеристики цереброспінальної рідини в нормі і при патології.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паснок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.

4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Змістовий модуль 5. Спеціальна неврологія. Захворювання периферичної нервової систем

Лекція 2. Захворювання та травми центральної й периферичної нервової системи. Пухлини головного та спинного мозку

Практичне заняття 6. Ураження периферичного відділу нервової системи. Класифікація захворювань периферичної нервової системи. Сегментарні порушення. Будова корінців, спинно-мозкових вузлів та нервів, сплетінь, нервів, Черепні нерви.. Невралгії, невропатії, поліневропатії, радикулопатії

Основні питання / ключові слова Порушення, що виникають при ураженнях периферичної нервової системи. Класифікація захворювань периферичної нервової системи / плексопатія, плексит, туніцит, неврит, невропатія, невралгія, анестезія, арефлексія. Сегментарні порушення. Порушення, що виникають при невритах.

Рекомендована література

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

Практичне заняття 7. Травми периферичної нервової системи. Ураження периферичних нервів кінцівок.

Основні питання / ключові слова: В'ялий параліч, його клінічні прояви/ плексопатія, плексит, туніцит, неврит, невропатія, невралгія, анестезія, арефлексія.

Рекомендована література

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

Практичне заняття 8. Травматичні ураження головного мозку. Черепно-мозкова травма.

Основні питання / ключові слова: Клінічні прояви та класифікація порушень при травмах головного та спинного мозку. Черепно-мозкові травми, класифікація, перебіг, клінічна картина, прогноз, залишкові явища. Спинно-мозкова травма. Клінічні прояви та класифікація порушень при травмах спинного мозку, рівень ураження, клінічна картина, прогноз, залишкові явища. Політравма.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

Практичне заняття 9. Вертеброгенні ураження нервових структур периферичної нервової системи.

Основні питання / ключові слова Клінічні прояви та класифікація вертеброгенних уражень периферійної нервової системи, діагностика, хребтово-руховий сегмент, сегмент, метамер, корінцеві, кили, протрузії, спинномозкові нерви, синуввертебральний нерв, симпатичний стовбур, судинні розлади порушення, рефлексії, чутливість, парез, плегія, спастичний, в'ялий, акінез, сечовий міхур, дефекація, хребтово-руховий сегмент, сегмент, метамер, корінцеві, кили, протрузії, спинномозкові нерви, синуввертебральний нерв, симпатичний стовбур, судинні розлади.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.
5. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 №

2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

Лекція 3. Загальна характеристика інфекційних і судинних захворювань центральної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Основні інфекційні та судинні захворювання центральної нервової системи, Патологічні прояви при інфекційних захворювань центральної нервової системи. Патологічні прояви при судинних захворювань центральної нервової системи.

Практичне заняття 10. Характеристика інфекційних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Менінгіти. Енцефаліти. Мієліти.

Основні питання / ключові слова: Характеристика порушень, що виникають при інфекційних захворюваннях нервової системи/ менінгіальні симптоми, менінгіальні оболонки, симптом Керніга, Брудзинського, Нері, больові точки, геміпарез, сухожильні рефлексії, гіпертензія,

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

Практичне заняття 11. Характеристика судинних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Інсульти

Основні питання / ключові слова Диференціальний діагноз різних типів гострого порушення мозкового кровообігу. Види інсультів. Ішемічний інсульт. Етіологія, патогенез, клінічне протікання та симптоматика ішемічного та геморагічного інсультів. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при інсультах. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

Рекомендована література

1. Неврологія [Текст]: нац. підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. / за ред. І.А. Григорової [Григорова І.А., Соколова Л.І., Герасимчук Р.Д., Гриб В.А., Дзяк Л.А., Козьолкін О.Я.]. - К.: Медицина, 2014. - 640 с

2. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у

редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

3. Діагностичні алгоритми в неврології [Текст]: (рек. Вченою радою ІФНМУ (прот. №12 від 27.10.2015) / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

Практичне заняття 12. Характеристика демієлінізуючих і спадково-дегенеративних захворювань нервової системи. Розсіяний склероз. Бічний аміотрофічний склероз

Основні питання / ключові слова: Демієлінізуючі захворювання нервової системи. Розсіяний склероз. Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи. Спастичний параліч, розлади координації, розлади мови, ураження черепних нервів, порушення чутливості, рефлексів, спастичні розлади, координаційні розлади, атаксія, скандована мова, бульбарні розлади.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

6. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

Практичне заняття 13. Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи, особливості їх клінічного перебігу.

Основні питання / ключові слова: Міостенії, причини, клініка, симптоматика, протікання, догляд, прогноз. Міопатія, причини, клініка, симптоматика, протікання, догляд, прогноз. Сірінгомієлія, причини, клініка, симптоматика, протікання, догляд, прогноз. Порушення, рефлексів, чутливість, тонус, трофічні, зміни, температурна, естезія, атонія, атрофія, гіпорексія, інтелект, хода.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ:

Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

6. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.

Змістовий модуль 6. Спеціальна неврологія

Лекція 4. Ураження нервової системи при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та метаболічних синдромах

Практичне заняття 14. Ураження нервової системи при захворюваннях органів системи кровообгу та дихальної системи,

Основні питання / ключові слова: Ревматизм, ураження нервової системи клініка, симптоматика, протікання, догляд, прогноз. Кардіосклероз, клініка нервових проявів, симптоматика, протікання, догляд, прогноз. Порушення ритму, клініка нервових проявів, симптоматика, протікання, прогноз. Ішемічна хвороба серця. Гіпертонічна хвороба. Порушення, рефлексії, чутливість, тонус, трофічні зміни, температурна, естезія, атонія, атрофія, гіпорефлексія, інтелект, хода. при ревматичних ураженнях нервової системи.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

Практичне заняття 15. Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях, захворюваннях кишково-шлункового тракту.

Основні питання / ключові слова: гастрити, виразкова хвороба, коліти, ентерити, захворювання щитоподібної та підшлункової залози, пжовчно-видільної системи.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.

3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

6. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбок; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.

Практичне заняття 16. Вегетативні дисфункції та нейроендокринні розлади.

Основні питання / ключові слова: Кіркові, провідникові, сегментарні та вегетативні порушення. Сегменти та метамери – поняття. Рухові порушення. Порушення рефлексів і трофіки. Симпатикотонія, парасимпатикотонія, естезія, анестезія, алгезія, рефлексія, атаксія, тригерні точки, невралгія, дермографізм, рецептори, плегія, парез, кризи, вегетативно-судинні, нейроендокринні та інших формах гіпоталамічного синдрому. Токсикоманії (наркоманії). Визначення, загальна характеристика, клінічна картина. Табакокуріння, як вид токсикоманії. Алкоголізм, стадії. Алкоголізм у юнацькому віці, алкоголізм у жінок. Психічні розлади при судинних захворюваннях головного мозку. Органічні процеси пізнього віку, що викликають слабоумство: хвороба Піка, хвороба Паркінсона, хвороба Альцгеймера, старече слабоумство. Клінічна картина при гіпоталамічному, Рейно та Мін'єра синдромах. Нейроциркуляторна дистонія: при вегето-судинній формі гіпоталамічного синдрому, при нейроендокринній формі гіпоталамічного синдрому.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. - Київ: Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.]; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид. випр. - Київ: Медицина, 2015. - 639 с.
3. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
4. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.
5. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.
6. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с..

Практичне заняття 17. Больові прояви в зонах голови. Головний біль. Мігрень.

Основні питання / ключові слова: Головний біль. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви мігрені, психогенного головного болю, гангліонітів, симпаталгій в зоні обличчя, посткомоційного синдрому мігрені, гангліонітах (симпаталгіях в області обличчя), посткомоційному синдромі. при судинному, психогенному, атиповому головному болю

Рекомендована література:

1. Неврологія [Текст]: нац. підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. / за ред. І.А. Григорової [Григорова І.А., Соколова Л.І., Герасимчук Р.Д., Гриб В.А., Дзяк Л.А., Козьолкін О.Я.]. - К.: Медицина, 2014. - 640 с
2. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

БЛОК 1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	3	3
Відвідування семінарських							
Відвідування практичних занять	1	1	5	1	5	1	6
Робота на семінарському занятті							
Робота на практичному занятті	10	5	50	5	50	6	60
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)							
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ							
Разом			89		88		99
Максимальна кількість балів : 276							
Розрахунок коефіцієнта : $276 / 100 = 2,76$							

ДЛЯ БЛОКУ 3 ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ, ОРТОПЕДІЯ						БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ					
		Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість годин	Максимальна кількість балів	Кількість годин	Максимальна кількість балів	Кількість годин	Максимальна кількість балів	Кількість годин	Максимальна кількість балів	Кількість годин	Максимальна кількість балів	Кількість годин	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	1	1	2	1	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських													
Відвідування практичних занять	1	5	5	8	8	4	4	5	5	8	8	4	4
Робота на семінарському занятті													
Робота на практичному занятті	10	5	50	8	80	4	40	5	50	8	80	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)													
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ													
Разом			86		119		76		86		119		76
Максимальна кількість балів : 281													
Розрахунок коефіцієнта : $281 / 60 = 4,68$													

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

БЛОК 1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. (14 годин)		
<p>Загальний аналіз крові: формені елементи, їх загальна функція, типові патологічні зміни.</p> <p>Основні синдроми при хворобах органів кровообігу: перелік, короткий опис.</p> <p>Атеросклероз: визначення та соціальне значення атеросклерозу; етіологія та патогенез, класифікація.</p> <p>Нейроциркуляторна дистонія: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.</p> <p>Гіпотонічна хвороба: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.</p> <p>Набуті вади мітрального та аортального клапанів серця: етіологія, патогенез гемодинаміки, клініка (основні симптоми), діагностика, принципи лікування.</p>	Поточний	5
Змістовий модуль 2. (14 годин)		
<p>Основні синдроми при хворобах органів дихання: перелік, короткий опис.</p> <p>Пневмосклероз: визначення, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.</p> <p>Емфізема легень: визначення, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.</p> <p>Легенева недостатність, легеневе серце: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.</p> <p>Абсцес легенів: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.</p>	Поточний	5
Змістовий модуль 3. (14 годин)		

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
<p>Основні синдроми при хворобах органів травлення: перелік, короткий опис.</p> <p>Основні синдроми при хворобах нирок і сечовивідних органів: перелік, короткий опис.</p> <p>Хронічні гепатити: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.</p> <p>Метаболічний синдром, ожиріння: визначення, етіологія, класифікація, пов'язані хвороби, наслідки, профілактика, лікування.</p> <p>Анемії: визначення, етіологія, класифікація, клініка.</p> <p>Гіпертиреоз, тиреотоксикоз: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.</p> <p>Гіпотиреоз: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.</p>	Поточний	5
Всього: 42 годин		15

БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології та ортопедії (9 годин)		
<p>Основні симптоми травм різних відділів опорно-рухового апарату людини. Перелік та докладний опис етіології, патогенезу, клінічних проявів та прогнозів основних видів пошкоджень та захворювань елементів опорно-рухового апарату людини. Правила проведення клінічного обстеження постраждалих при травмах.</p>	Поточний	5
Змістовий модуль 2. Види пошкоджень опорно-рухового апарату людини (9 годин)		
<p>Основні види травм кісток і суглобів верхніх та нижніх кінцівок людини. Клінічні прояви, надання невідкладної допомоги, профілактика та лікування. Пошкодження різних відділів хребта, тазу та лицевого і мозкового черепа.</p>	Поточний	5
Змістовий модуль 3. Вроджені патологічні зміни опорно-рухового апарату (9 годин)		

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Етіологія, патогенез, клінічні прояви та лікування основних видів вроджених вад опорно-рухового апарату людини. Профілактика, консервативне та оперативне лікування різних видів плоскостопості. Обстеження пацієнтів з вродженими деформаціями грудної клітки та основними видами порушень постави.	Поточний	5
Всього: 27 годин		15

БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Будова нервової системи та порушення функцій нервової системи людини (9 годин)		
Будова та функція нервової системи. Топічна діагностика при ураженнях нервової системи. Методи діагностики в неврології	Поточний	5
Змістовий модуль 2. Спеціальна неврологія. Захворювання та травми центральної та периферичної нервової систем (9 годин)		
Травми центральної нервової системи. Травми периферичної нервової системи. Вертеброгенні ураження нервових структур. Інфекційні центральної нервової системи. Судинні центральної нервової системи. Дегенеративні центральної нервової системи. Етіологія, патогенез, клінічні прояви та лікування.	Поточний	5
Змістовий модуль 3. Спеціальна неврологія. Ураження нервової системи при супутніх захворюваннях (9 годин)		
Ураження нервової системи при різних хворобах внутрішніх органів, інтоксикаціях, токсикоманіях, табакізмі та інших проявах, особливості їх клінічного перебігу.	Поточний	5
Всього: 27 години		15

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;

✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — модульне тестування.

Критерії оцінювання модульного письмове тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	24 - 25
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	21 - 23
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	18 – 20
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	13 – 17
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	10 -13
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модуля (низький рівень)</i>	6 – 9
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Для блоку 1 з внутрішніх хвороб форма контролю — залік.

Для блоків 2 і 3 з травматології, ортопедії, неврології форма контролю — **екзамен.**

Умови допуску до екзамену — 35 і більше балів.

Критерії оцінювання на екзамені:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	36 – 40
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	31 – 35
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	21 – 30
Задовільно	16-20

Оцінка	Кількість балів
<i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	11-15
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6-10
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

1. Дайте визначення травми. Визначте загальні поняття. Наведіть механізми виникнення травми.
2. Які види травм існують? Надайте класифікацію травм.
3. Опишіть наслідки травмування опорно-рухового апарату людини.
4. Наведіть та розкрийте поширені захворювання органів кістково-м'язової системи людини. Визначте основні поняття. Надайте класифікацію.
5. Наведіть та розкрийте патологічні процеси при захворюваннях опорно-рухового апарату людини.
6. Наведіть та розкрийте пошкодження опорно-рухового апарату людини. Визначте основні поняття. Надайте класифікацію.
7. Наведіть та розкрийте основні причини ушкоджень опорно-рухового апарату людини.
8. Розкрийте особливості обстеження при травмах і захворюваннях органів опорно-рухового апарату.
9. Надайте характеристику фізикальних і мануальних методів обстеження при травмах і захворюваннях органів опорно-рухового апарату.
10. Надайте характеристику інструментальних методів обстеження при травмах і захворюваннях органів опорно-рухового апарату.
11. Розкрийте особливості пошкоджень кісток у дітей, специфіку процесу формування кісткової мозолі в дитячому віці.
12. Визначте види вроджених вад хребта, найбільш розповсюджених типів порушень постави та методи їх лікування
13. Визначте плоскостопість, причини виникнення, основні види, типові патологічні прояви та методи лікування.
14. Опишіть диспластичні дефекти розвитку грудної клітки (етіологія, патогенез, типова симптоматика).

15. Опишіть вроджений вивих стегна (етіологія, патогенез, типова симптоматика).
16. Розкрийте вроджену нерівність довжини нижніх кінцівок (етіологія, патогенез, типова симптоматика).
17. Опишіть відкриті переломи кісток верхніх кінцівок (причини, симптоми, діагностика).
18. Опишіть закриті переломи кісток верхніх кінцівок (причини, симптоми, діагностика).
19. Опишіть відкриті переломи кісток нижніх кінцівок (причини, симптоми, діагностика).
20. Опишіть закриті переломи кісток нижніх кінцівок (причини, симптоми, діагностика).
21. Опишіть відкриті переломи кісток черепа (причини, симптоми, діагностика).
22. Опишіть закриті переломи кісток черепа (причини, симптоми, діагностика).
23. Опишіть відкриті переломи кісток тазу (причини, симптоми, діагностика).
24. Опишіть закриті переломи кісток тазу (причини, симптоми, діагностика).
25. Опишіть закриті переломи хребта (причини, симптоми, діагностика).
26. Наведіть та розкрийте множинні пошкодження (політравма) опорно-рухового апарату людини. Визначте основні поняття. Надайте класифікацію.
27. Назвіть види та дайте клінічну характеристику політравмі верхніх кінцівок.
28. Назвіть види та дайте клінічну характеристику політравмі нижніх кінцівок.
29. Назвіть види та дайте клінічну характеристику травм м'язів і сухожиль верхньої кінцівки.
30. Назвіть види та дайте клінічну характеристику травм м'язів і сухожиль нижньої кінцівки.

БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ

1. Будова нервової системи людини. Відділи головного мозку та їх функції.
2. Будова нервової системи людини. Спинний мозок та його функції.
3. Функціональна класифікація нервової системи. Значення нервової системи ужитті людини.
4. Будова і функція симпатичної нервової системи.
5. Будова і функція парасимпатичної нервової системи.
6. Механізми проведення нервового імпульсу. Синапс. Калієво-натрієвий насос.
7. Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи.

8. Порушення чутливості при захворюваннях і травмах нервової системи.
9. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи. Спастичний параліч, його клінічні прояви.
10. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи
11. Класифікація судинних захворювань нервової системи.
12. Інсульт. Визначення. Види інсультів. Ішемічний інсульт. Характеристика порушень, що виникають при ішемічному інсульті.
13. Геморагічний інсульт. Характеристика порушень, що виникають при геморагічному інсульті.
14. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при інсультах. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
15. Травми головного та спинного мозку. Закрита черепно-мозкова травма, струс, забій, стиснення головного мозку. Клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку.
16. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах головного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
17. Мігрень: етіологія, патогенез, клініка.
18. Дитячий церебральний параліч. Визначення. Етіологія, патогенез, клінічні форми.
19. Розсіяний склероз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
20. Запальні захворювання головного мозку. Енцефаліти. Менінгіти. Арахноїдіти. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
21. Хвороба Паркінсона, клінічні прояви, форми. Етіологія, патогенез, клінічні прояви.
22. Поліомієліт, етіологія, патогенез, клінічні прояви. Відновлювальна терапія
23. Нейроциркуляторна дистонія, етіологія, патогенез, клінічні прояви (панічні атаки), форми.
24. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта. Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами. Радиклопатії. Цервікалія. Торакалія.
25. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта. Люмбалгія. Диско-радикулярний конфлікт, етіологія, патогенез.
26. Електрофізіологічні, ультразвукові, рентгенологічні, магнітно-резонансні, інструментальні та клінічні методи дослідження в неврології.
27. Нейропатії нервів обличчя. Неврит лицьового нерва, неврит трійничного нерву. Їх клінічні прояви.
28. Нейропатії нервів верхньої кінцівки. Неврит променевого нерва, неврит ліктьового нерва, неврит серединного нерва. Їх клінічні прояви.
29. Нейропатії нервів нижньої кінцівки. Неврит сідничного нерва, неврит великогомілкового нерва, неврит малогомілкового нерва. Їх клінічні прояви.
30. Міофасціальний больовий синдром. Плексити, Клінічні прояви.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів	Рейтингова оцінка
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	90-100	A
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	82-89	B
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	75-81	C
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	69-74	D
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	60-68	E
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	35-59	FX
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-34	F

7. Навчально-методична картка дисципліни

БЛОК1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Разом: 90 год.: лекції - 20 год., практичні заняття - 22 год., самостійна робота - 42 год., модульний контроль - 6 год., залік.

Модулі	Змістовий модуль 1. Внутрішні хвороби. Хвороби органів кровообігу. (89 балів)			
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій	Поняття про внутрішні хвороби. Діагноз: структура, клінічне значення.	Хвороби органів кровообігу. Загальні відомості. Методи обстеження при хворобах органів кровообігу.	Ішемічна хвороба серця: загальні поняття та класифікація. Стенокардія.	Ревматизм. Запальні хвороби серця (ендокардити, міокардити).
Лекції, відвід. (бали)	1	1	1	1
Практичні заняття	1		2	3
Теми практичних занять	Серцеві аритмії.		Ішемічна хвороба серця: інфаркт міокарда. Недостатність кровообігу.	Гіпертонічна хвороба. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії.
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1		10+1	
Самост. роб. (бали)	5			
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 1 (25 балів)			
Підсум. контроль				

Модулі	Змістовий модуль 2. Хвороби органів дихання (88 балів)		
Лекції	5	6	7
Теми лекцій	Хвороби органів дихання. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів дихання.	Хронічне обструктивне захворювання легень.	Бронхіальна астма.
Лекції, відвід. (бали)	1	1	1
Практичні заняття	4	5	6
Теми практичних занять	Пневмонії.	Бронхіти. Гострий бронхіт. Хронічний необструктивний бронхіт.	Бронхоектатична хвороба. Плеврити.
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5		
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 2 (25 балів)		
Підсум. контроль			

Модулі	Змістовий модуль 3. Хвороби органів травлення, сечовидільної системи та ендокринних органів (99 балів)				
Лекції	8		9		10
Теми лекцій	Захворювання органів травлення. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах органів травлення.		Захворювання сечовидільної системи. Загальні питання. Методи обстеження при хворобах сечовидільної системи.		Цукровий діабет.
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1
Практичні заняття	7	8	9	10	11
Теми практичних занять	Гастрити. Гострий і хронічний гастрити.	Виразкова хвороба шлунку та 12-типалої кишки.	Хвороби жовчно-видільної системи (хронічний холецистит) та підшлункової залози (хронічний панкреатит).	Хвороби кишок: хронічний ентерит, хронічний коліт.	Гломерулонефрит. Пієлонефрит.
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5				
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 3 (25 балів)				
Підсум. контроль	Залік				

БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Разом: 90 год.: лекції - 8 год., практичні заняття - 34 год., самостійна робота - 27 год., модульний контроль - 6 год., екзамен.

Модулі	Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології та ортопедії (86 балів)				
Лекції	1				
Теми лекцій	Поняття про травму, політравму і травматизм, значення основних термінів, що застосовуються в галузі травматології та ортопедії.				
Лекції, відвід. (бали)	1				
Практичні заняття	1	2	3	4	5
Теми практичних занять	Правила проведення обстеження пацієнта з травмою або політравмою.	Встановлення абсолютних і відносних показань до госпіталізації осіб з травмами або політравмами.	Диференціальна діагностика в травматології та ортопедії	Тривалість періодів іммобілізації при різних видах травм	Можливі наслідки травмування елементів опорно-рухового апарату людини
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5				
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 1 (25 балів)				
Підсум. контроль					

Модулі	Змістовий модуль 2. Види пошкоджень опорно-рухового апарату людини (119 балів)							
Лекції	2				3			
Теми лекцій	Фізикальні та інструментальні методи дослідження пацієнтів у галузі травматології та ортопедії				Основні види пошкоджень елементів опорно-рухового апарату людини			
Лекції, відвід. (бали)	1				1			
Практичні заняття	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Фізикальні методи дослідження травмованих пацієнтів	Інструментальні і методи дослідження травмованих пацієнтів	Методи транспортної іммобілізації травмованих осіб	Методи лікувальної іммобілізації пацієнтів з травмами	Пошкодження кісток і суглобів верхніх кінцівок людини	Пошкодження кісток і суглобів нижніх кінцівок людини	Пошкодження різних відділів хребта людини	Пошкодження кісток тазу людини
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5							
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 2 (25 балів)							
Підсум. контроль								

Модулі	Змістовий модуль 3. Вроджені патологічні зміни опорно-рухового апарату (76 балів)			
Лекції	4			
Теми лекцій	Види порушень постави, сколіоз, плоскостопість та деформації грудної клітки.			
Лекції, відвід. (бали)	1			
Практичні заняття	14	15	16	17
Теми практичних занять	Типи порушення постави людини та їх діагностика	Форми та стадії сколіозу, лікування та профілактичні заходи	Основні види, причини виникнення, симптоматика, профілактичні заходи і лікування плоскостопості	Вроджені деформації грудної клітки людини та їх симптоматика
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5			
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 3 (25 балів)			
Підсум. контроль	Іспит			

БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ

Разом: 90 год.: лекції - 8 год., практичні заняття - 34 год., самостійна робота - 27 год., модульний контроль - 6 год., екзамен.

Модулі	Змістовий модуль 1. Будова нервової системи та порушення функцій нервової системи людини. (86 балів)				
Лекції	1				
Теми лекцій	Будова нервової системи. Класифікація нервової системи: центральної, периферичної та вегетативної.				
Лекції, відвід. (бали)	1				
Практичні заняття	1	2	3	4	5
Теми практичних занять	Головний мозок. Характеристика нейрона та гістологічна будова головного мозку	Основи топічної діагностики захворювань нервової системи	Синдроми подразнення кори головного мозку. Неврологічне обстеження пацієнтів	Принципи передачі імпульсів в нервовій системі. Структурні елементи нервово-м'язового синапсу	Інструментальні методи дослідження в неврології
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5				
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 3 (25 балів)				
Підсум. контроль					

Модулі	Змістовий модуль 2. Спеціальна неврологія. Захворювання та травми центральної та периферичної нервової систем (119 балів)							
Лекції	2				3			
Теми лекцій	Захворювання та травми центральної й периферичної нервової системи. Пухлини головного та спинного мозку				Загальна характеристика інфекційних і судинних захворювань центральної нервової системи			
Лекції, відвід. (бали)	1				1			
Практичні заняття	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Захворювання та травми центральної й периферичної нервової системи. Пухлини головного та спинного мозку	Травми периферичної нервової системи. Ураження периферичних нервів кінцівок	Травматичні ураження головного мозку. Черепно-мозкова травма	Вертеброгенні ураження нервових структур периферичної нервової системи	Характеристика інфекційних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Менінгіти. Енцефаліти. Мієліти.	Характеристика судинних захворювань центральної нервової системи, особливості їх клінічного перебігу. Інсульти	Характеристика демієлінізуючих і спадково-дегенеративних захворювань нервової системи. Розсіяний склероз. Бічний аміотрофічний склероз	Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи, особливості їх клінічного
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5							
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 3 (25 балів)							
Підсум. контроль								

Модулі	Змістовий модуль 3. Спеціальна неврологія. Захворювання та травми центральної та периферичної нервової системи (76 балів)			
Лекції	4			
Теми лекцій	Ураження нервової системи при хронічних захворюваннях внутрішніх органів та метаболічних синдромах			
Лекції, відвід. (бали)	1			
Практичні заняття	14	15	16	17
Теми практичних занять	Ураження нервової системи при захворюваннях органів системи кровообгу та дихальної системи	Ураження нервової системи при ендокринних захворюваннях, захворюваннях кишково-шлункового тракту	Вегетативні дисфункції та нейроендокринні розлади	Больові прояви в зонах голови. Головний біль. Мігрень
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5			
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота № 3 (25 балів)			
Підсум. контроль	Іспит			

8. Рекомендовані джерела

БЛОК 1: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

Основні:

1. Внутрішня медицина: Підручник: У 3 т. – Т.2 / А.С. Свінціцький, Л.Ф. Конопльова, Ю.І.Фещенко та ін.; За ред. проф. К.М. Амосової. – К.: Медицина, 2009. – 1088 с.
2. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.
3. Внутрішня медицина: Підручник для мед. ВНЗ III-IV рів.акред. / Середюк Н.М. – К.: ВСВ «Медицина», 2009. – 1104 с.
4. Гастроентерологія: підручник у 2-х томах / за ред. Н. В. Харченко, О. Я. Бабака. – 2-е вид., переробл., доповн. – Кіровоград: Поліум, 2016. – Т. 1. – 488 с.
5. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навч. посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
6. Клінічні лекції по внутрішнім хворобам в 2-х томах. Т. 1. / Кардіологія, ревматологія, пульмонологія / В. Г. Передерій, С. М., Ткач. – Київ, 1997. – 515 с.
7. Внутрішня медицина: ревматологія: навч. посіб. / В.Є.Кондратюк, М.Б.Джус. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 272 с.

Додаткові:

1. Губергріц Н. Б. Хронічні гепатити та цирози печінки: навч. посібник / Н. Б. Губергріц, Н. В. Харченко. – Кіровоград: ПОЛІУМ, 2015. – 288 с.
2. Бронхообструктивні захворювання у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, лікування. Навчальний посібник / за редакцією Фещенка Ю.І. – К., 2015. – 150 с.
3. Солов'юк О. О. Ожиріння та його наслідки : навч. посіб. / О. О.Солов'юк. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. - 93 с.
4. Сімейна медицина: У 3 кн.: підручник. Кн. 1. Загальні питання сімейної медицини / О.М. Гиріна, Л.М. Пасієшвілі, Г.С. Попік та ін.; за ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі, Г.С. Попік. — К. : ВСВ «Медицина», 2013. — 672 с.

БЛОК 2: ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

Основні:

1. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за загальною редакцією професора О.В. Дольницького, проф. Д.Ю. Кривчені, проф. М.Є. Поліщука]. – К.: Книга плюс, 2006. – 470 с.
2. Від симптому і синдрому – до діагнозу та лікування: посібник лікаря загальної практики / За загальною редакцією І.В. Чопея. – Ужгород: ІВА, 2009. – 848 с.
3. Олекса А.П. Ортопедія. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 528 с.

4. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів – К.: Здоров'я, 2005. – 384 с.
 5. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / за ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
 6. Щуліпенко І.М. Пропедевтика внутрішньої медицини : Загальна семіотика і діагностика : навчальний посібник / І.М. Щуліпенко. — К.: Медицина, 2008. — 304 с.
 7. Ортопедія і травматологія / За ред. проф. О.М.Хвисюка. місто Харків., 2013. 656 с.
 8. Traumatology and orthopedics: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / за ред. Голки Г.Г., Буріянова О.А., Климовицького В.Г.-Вінниця: Нова Книга, (Англ.) 2018. 400 с.
 9. Venger V.F., Serdyuk V.V., Rashed Mochamad. Traumatology and orthopedics. Odessa: Druk, 2006. - 248p.
 10. Основи формулювання діагнозу та визначення умов надання медичної допомоги пацієнтам: навчальний посібник для інтернів за фахом «загальна практика-сімейна медицина» / В.І. Кривенко, С.П. Пахомова, О.П. Федорова. [та інші]. – Запоріжжя: А.А. Тандем, 2017. – 432 с.
 11. Внутрішні хвороби і травми: Навчальний посібник / О. О. Якименко, Ю. Я. Дзюба, О. Є. Кравчук; За редакцією О. О. Якименко. — Одеса: Одеський державний медичний університет, 2003. — 372 с.
 12. Клінічні лекції по травматології / Травматологія / С. М., Ткач. – Київ, 2017. – 486 с.
- Додаткові:*
1. Міжнародна статистична класифікація хвороб та споріднених проблем охорони здоров'я. 10-й перегляд. — К.: Здоров'я, 2001. — Т. 3. — 817 с.
 2. Стан та перспективи розвитку ортопедичної та травматологічної допомоги в Україні / під ред. Гайко Г.В. Київ. 2001. - 184 с.

БЛОК 3: НЕВРОЛОГІЯ

Основні:

1. Неврологія [Текст]: нац. підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. IV р. акред. / за ред. І.А. Григорової [Григорова І.А., Соколова Л.І., Герасимчук Р.Д., Гриб В.А., Дзяк Л.А., Козьолкін О.Я.]. - К.: Медицина, 2014. - 640 с
2. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паєнок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Медицина, 2009. – 656 с.
3. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я: МКФ / переклад на укр. мову (Затверджено Наказом Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2018 року № 981 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України 21.12.2018 № 2449)). – Всесвітня організація охорони здоров'я. – 1048 с.
4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

5. Яворська, Н. П. Посібник з топічної діагностики в неврології [Текст] / Н. П. Яворська ; під ред. В.М. Шеваги. - Львів : ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2011. - 248 с.

6. Діагностичні алгоритми в неврології / Н. П. Яворська, В. А. Гриб, В. В. Смілевська, С. І. Генік ; за ред. Яворської Н.П. - К. : Видавничий дім Медкнига, 2016. – 40 с.

Додаткові:

1. Внутрішні хвороби: Навч. посібник / О. О. Якименко, Л. В. Закатова, В. В. Дець, Ю. Я. Дзюба, Г. Ф. Латишева, О. Є. Кравчук, М. М. Базарченко, В. С. Колюча, А. В. Чередніченко, А. О. Коцюбко; За ред. О. О. Якименко. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2003. — 372 с.